

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Ректор Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини

професор О. Безлюдний
2021 р.

ВИСНОВОК

фахового семінару
з попередньої експертизи дисертації
за спеціальністю 053Психологія
кафедри психології
факультету соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
від 23 вересня 2021 р.

Присутні:

1. Сафін Олександр Джамільович – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології;
2. Гульбе Ольга Анатоліївна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології;
3. Кобець Олександр Володимирович – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології;
4. Мороз Людмила Іванівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології;
5. Чирва Галина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач відділу аспірантури та докторантури;
6. Діхтяренко Світлана Юріївна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології;
7. Вахоцька Ірина Олександрівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології;
8. Данилевич Лариса Арсеніївна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології;
9. Шулдик Галина Олексіївна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології;
10. Ольховецький Сергій Миколайович – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології;
11. Перепелюк Тетяна Дмитрівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології;
12. Якимчук Ірина Павлівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології;
13. Якимчук Борис Андрійович – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології;

14. Шеленкова Наталія Леонідівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології;
15. Міщенко Марина Сергіївна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології;
16. Гриньова Наталія В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології;
17. Гуртовенко Наталія Вікторівна – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології;
18. Харченко Надія Анатоліївна – кандидат психологічних наук, викладач кафедри психології;
19. Дудник Оксана Андріївна – кандидат психологічних наук, викладач кафедри психології;
20. Байда Світлана Петрівна – викладач кафедри психології;
21. Козак Ольга Юріївна – викладач кафедри психології;
22. Лівандовська Інна Антонівна – викладач кафедри психології;
23. Шаповалюк Карина Володимирівна – викладач кафедри психології;
24. Поліщук Олена Романівна – викладач- стажист кафедри психології;
25. Андрусик Олена Олександрівна – викладач- стажист кафедри психології;
26. Столярова Олена Михайлівна – аспірант кафедри психології;

Серед присутніх – 4 доктора психологічних наук.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Дисертаційна робота Чупіної Катерини Олександрівни «Соціально-психологічна реабілітація студентів з обмеженням життєдіяльності засобами інклюзивного туризму» відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (зарєєстрованого в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023) та пп. 9–15 «Тимчасового порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про присудження ступеня доктора філософії» від 6 березня 2019 р. № 167 (назва Постанови із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 608 від 09.06.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 979 від 21.10.2020, № 608 від 09.06.2021).

Дослідження є складовою наукової теми кафедри психології «Психологічні аспекти формування творчої особистості вчителя, студента, учня» (номер державної реєстрації – 0111U007546) та наукової держбюджетної теми «Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами засобами інклюзивного туризму» (державний реєстраційний номер: 0119U103978) Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Поряд з тим дослідження виконано відповідно до грантового проєкту «Вчимося разом чути та долати соціальну ізоляцію» за підтримки Британської Ради в Україні, що засвідчує значущість як в контексті фундаментальних так і прикладних аспектів розробленої проблематики.

Тему дисертації затверджено Вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 14 від 28 травня 2019 року).

Наукова новизна дослідження одержаних результатів полягає в тому, що:

- *уперше* на основі теоретичного обґрунтування наукової проблеми визначено та експериментально перевірено програму упровадження інклюзивного туризму, як засобу соціально-психологічної реабілітації; Проаналізовано основні *нормативно-правові документи*, що регулюють соціальний захист та державні гарантії для студентів з обмеженням життєдіяльності;

- *уточнено* сутність ключових понять дослідження («соціально-психологічна реабілітація», «інклюзивний туризм», «соціалізація», «адаптація»);

- проаналізовано та виокремлено кращі зарубіжні практики щодо супроводу студентів з ООП в умовах ЗВО та розвитку інклюзивного туризму за кондоном;

- *проаналізовано та виокремлено* форми та методи соціально-психологічної реабілітації студентів з обмеженнями життєдіяльності та вплив інклюзивного туризму на соціалізацію та адаптацію студентів з обмеженнями життєдіяльності.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості застосування наукових положень і висновків дослідження для покращення рівня адаптації студентів з обмеженнями життєдіяльності в новому колективі та пристосування до умов навчального процесу, а також у системі підвищення професійної кваліфікації викладачів ЗВО. Зокрема у діяльності Центру соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» на базі факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету з метою створення ефективної системи психолого-педагогічного супроводу студентів з обмеженням життєдіяльності та соціально-психологічної реабілітації студентів з обмеженням життєдіяльності засобами інклюзивного туризму.

Матеріали дослідження можуть бути використані у роботі ІРЦ, реабілітаційних установ, а також під час підготовки лекційних курсів зі спеціальності «Психологія» у закладах освіти I-IV рівнів акредитації.

Відомості про повноту відображення результатів дослідження в публікаціях. Основні положення й результати дисертаційного дослідження викладено у 27 (22 одноосібних) публікаціях автора, із яких 5 висвітлюють основні наукові результати дисертації (з них 1 – у зарубіжному періодичному науковому виданні, 1 – у наукометричній базі Scopus), 9 – апробаційного характеру, 13 – додатково відображають наукові результати дисертації.

Особистий внесок автора. Особистий внесок автора: у публікації «Psychological and Pedagogical Support of Students with Special Educational Needs in a Higher Education Institution» (у співавторстві з О. Кравченко, Н.Колядою, О.Сафіним, Г.Бондаренко, 2021) - охарактеризовано психологічні особливості супроводу студентів з ООП (0,08 друк. арк.); у роботі «Social and psychological support of students with disabilities in higher educational institutions» (у співавторстві з О. Сафіним, 2021) – проаналізовано роботу команди психолого-педагогічного супроводу та досвід українських ЗВО з даного питання (0,18 друк. арк.); у публікації «Академічна доброчесність як складова якості освітнього процесу в умовах закладу вищої освіти (з досвіду роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини)» (у співавторстві з О. Кравченко, Н.Колядою, 2020) проаналізовано можливість адаптації такої форми роботи для студентів з ООП (0,12 друк. арк.); у публікації «З досвіду соціальної роботи в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.» (у співавторстві з О. Кравченко, Н. Колядою, 2020) проаналізовано досвід супроводу студентів з ООП на базі Центру освітньої інтеграції та інклюзивно реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» (0,4 друк. арк.).

Апробація результатів дисертації.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження обговорено та оприлюднено у вигляді доповідей на науково-практичних конференціях та семінарах:

міжнародних – «Міжнародна докторанської міждисциплінарної наукової конференції «Нові методології в науці. як молоді дослідники розуміють міждисциплінарність?» (Познань-Умань, 2021 р.); «Вектори психології – 2020» (м.Харків, 2020); «Просоціальна особистість у гендерному

вимірі: теоретико-методологічні та прикладні аспекти» (м. Умань, 2020); IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ніжин, 2020); «Практична психологія в інклюзивному середовищі – 2020» (м.Переяслав, 2020).

Всеукраїнських – «IX-та Всеукраїнська наукова Інтернет-конференції» (м.Умань, 2020); «Спеціальна та інклюзивна освіта: теорія, методика, практика: 7 Всеукраїнська науково-практична конференція» (м.Умань, 2021); «I Всеукраїнська міждисциплінарна науково-практична конференція (м. Тернопіль, 2021); Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: еко-тренінг: VI Всеукраїнська науково-практична конференція (Київ, 2021); «НАУКА. ОСВІТА. МОЛОДЬ: XIII Всеукраїнська наукова конференція студентів та молодих науковців (Умань, 2020).

Регіональних – «Соціальна інклюзія дистанційного освітнього процесу» (м. Умань, 2021). «Фестиваль освітніх інновацій: Нова українська школа» (м. Умань, 2020 р.), «Каністерапія як інноваційний напрям реабілітації людей з інвалідністю» (м. Умань, 2020 р.).

Результати дослідження обговорено на засіданнях кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (2019–2021 рр.).

Упровадження результатів дослідження. Результати дослідження впроваджено в освітній процес Рівненського державного гуманітарного університету (№01-12/54, від 06.09.2021), Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (1397/01 від 30.08.2021), Університету Григорія Сковороди в Переяславі (№638 від 30.08.2021). Додатково результати впроваджені у діяльність Уманського краєзнавчого музею (№27 від 16.02.2021) та Відділу у справах сім'ї та молоді Уманської міської ради (№12/10-05 від 16.02.2021), Житомирського державного університету імені І. Франка (№1432/1 від 5.10.2021 р.).

Наукові праці, у яких опубліковано основні наукові результати дисертації

1. Чупіна К.О. (2020) Соціально-психологічна реабілітація осіб з інвалідністю засобами інклюзивного туризму. Габітус Вип.12. Том 1 с.211
2. Чупіна К.О. (2021)Щодо питань соціально-психологічної реабілітації студентів з обмеженнями життєдіяльності засобами інклюзивного туризму: рекомендації ЗВО. Габітус Вип. 26. С. 192-195.
3. Чупіна К.О. (2021) Реабілітація засобами інклюзивного туризму психологічний аспект. Психологія та соціальна робота. №1(53). 2021. С. 206-2218. DOI: [https://doi.org/10.18524/2707-0409.2021.1\(53\).241362](https://doi.org/10.18524/2707-0409.2021.1(53).241362)

Статті в наукових виданнях інших держав

1. Kravchenko O., Chupina K., Koliada N., Safin O., Bondarenko H. Psychological and Pedagogical Support of Students with Special Educational Needs in a Higher Education Institution. In: Kalra J., Lightner N.J., Taiar R. (eds) Advances in Human Factors and Ergonomics in Healthcare and Medical Devices. AHFE 2021. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 263. 2021/ Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-80744-3_37 Scopus
2. Chupina, Kateryna (2021). STRUCTURAL-FUNCTIONAL MODEL OF SOCIAL-PSYCHOLOGICAL REHABILITATION OF STUDENTS WITH

DISABILITIES BY MEANS OF INCLUSIVE TOURISM. Social and Human Sciences. Polish-Ukrainian scientific journal (<https://issn2391-4165.webnode.com.ua/>), 02 (30). - Available at: <https://issn2391-4164.blogspot.com/p/220.html> (accessed 30 March 2021).

Опубліковані праці апробаційного характеру

1. Чупіна К.О. Формування soft skill у студентів-психологів під час навчання в ЗВО. Наукові психологічні дослідження і розробки молодих вчених : збірник матеріалів ІХ-тої Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції, 29-30 жовтня 2020 р. / гол. ред. Сафін О.Д. Умань. 158 с.

2. Чупіна Катерина. Навчання в університетах під час пандемії COVID-19: досвід ЄС. Вісник Науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки. Вип. 7 : Спеціальна та інклюзивна освіта: теорія, методика, практика : матеріали 7-ої Всеукр. наук.-практ. конф. (25 березня 2021 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; [головред. Малишевська І. І. [та ін.]. – Умань: Візаві, 2021 р. – 219 с.

3. Чупіна К.О. Інклюзивне навчання в умовах закладу вищої освіти: з досвіду центру соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» Інклюзивна освіта: ідея, стратегія, результат : матеріали І Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 8 квітня 2021 р.). Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. 225 с.

4. Чупіна К.О. Соціально-психологічна робота з студентами з ООП засобами еко-тренінгів СУЧАСНІ ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ: ЕКО-ТРЕНІНГ [збірник тез доповідей VI Всеукраїнської науково-практичної конференції]. Відп. ред. В.Л. Зливков, Н.А. Харченко, С.О. Лукомська. Умань-Київ: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини; Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2021. 91 с.

5. Чупіна К.О. ЛІДЕРСТВО У СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ГЕНДЕРНИЙ ВИМІР. Просоціальна особистість у гендерному вимірі: теоретико-методологічні та прикладні аспекти : IV Всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю (Умань, 22 квітня 2021 р.) / [ред. кол. : Коляда Н.М. та ін.]. – Умань : Візаві, 2021. – 102 с.

6. Чупіна К.О., Команда психолого-педагогічного супроводу студентів з інвалідністю в умовах ЗВО: до питання створення та функціонування. Вінс В. А., Кузьменко Т. М. Практична психологія в інклюзивному середовищі – 2020. Програма Міжнародної наукової офлайн-онлайн конференції. Переяслав: Вид-во «С.К.В», 2020.

7. Чупіна К.О., Інклюзивний туризм, як складова реабілітації студентської молоді з інвалідністю. НАУКА. ОСВІТА. МОЛОДЬ : матеріали XIII Всеукр. наук. конф. студентів та молодих науковців (Умань, 22 квітня 2020 р.) / за ред. О. І. Безлюдного. Умань : Візаві, 2020. 310 с.

8. Чупіна К.О., Система супроводу інклюзивного навчання в Італії. Науковий вимір соціально-педагогічних проблем сьогодення: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (30 квітня 2020 р.,

м. Ніжин) / за ред. О. В. Лісовця, С. О. Борисюк. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 247 с.

9. Чупіна К.О., Психологічна реабілітація осіб з інвалідністю. Вектори психології – 2020: Матеріали Міжнародної молодіжної наукової конференції, 24 квітня 2020 р., м. Харків. - Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. – 138 с.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

1. Chupina, K. (2020). Аналіз розвитку інклюзивного туризму закордоном. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм, (11), 121-127. <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2020-11-14>

2. Коляда Н., Кравченко О., **Чупіна К.** Академічна доброчесність як складова якості освітнього процесу в умовах закладу вищої освіти (з досвіду роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини) Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. Умань, 2020. Вип. 2, ч. 2. С. 95–104.

3. Кравченко О., Коляда Н., **Чупіна К.** З досвіду соціальної роботи в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини. Соціальна робота та соціальна освіта. Вип 1(4). 2020. С. 112-141 [https://doi.org/10.31499/2618-0715.1\(4\).2020.215466](https://doi.org/10.31499/2618-0715.1(4).2020.215466)

4. Чупіна К. О. Психолого-педагогічний супровід студентів з особливими освітніми потребами в умовах закладу вищої освіти // Психологічний журнал. 2021., вип. 7 Т. 1. С. 74-85.

5. Чупіна К.О. Соціально-психологічна реабілітація осіб з інвалідністю засобами інклюзивного туризму. Психологічний супровід та соціально-педагогічна робота в закладі освіти: теорія та практика: колект. моногр. Умань: Видавель «Сочинський М. М.», 2020. С.242-251

6. Чупіна К.О. Кравченко Раїса. Жінки в історії професійної соціальної роботи: від ХІХ століття – до сьогодення: колективна монографія / [Семигіна Т. В, Н. М. Коляда, О. О. Кравченко, Т. Д. Кочубей [та ін.] ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2020. С. 278-287

7. Чупіна К.О., параграф 1.7 Дельфінотерапія – ефективний метод реабілітації (с. 77-80) 2.7 Дельфінотерапія як профілактика та лікування (с. 112-117). Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами: інноваційні технології природотерапії: монографія / Кравченко О. О., Міщенко М. С., Левченко Н. В. [та ін.] ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. – Умань : Візаві, 2020. – 144 с.

8. Chupina Kateryna. Social and psychological rehabilitation of students with disabilities /Kravchenko Oksana, Chupina Kateryna, Safin Oleksandr// Current issues of inclusive tourism introduction in Ukraine and other countries. Poznan: UniKS Press. 2019. 225. ISBN 978-83-953988-2-7. С. 87-105.

9. Oleksandr Safin, Kateryna Chupina SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL SUPPORT OF STUDENTS WITH DISABILITIES IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS. Social and educational services for children with disabilities: history, theory and practice: joint monograph. Częstochowa printing binding drukarnia harit. 2021. 350. Pp 183-193 ISBN: 978-83-62408-38-2.

10. Доступність об'єктів соціокультурної інфраструктури для дітей та молоді з особливими освітніми потребами : навчально-методичний довідник / Кравченко О. О., Міщенко М. С., Резніченко І.Г., Чупіна К.О., Молоченко І.А., Білик А.Ю. та ін.; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. – Умань : Візаві, 2020. – 153 с

11. Супроводжувач осіб з інвалідністю : навч.-метод. посіб. / О. О. Кравченко, М. С. Міщенко, Н. В. Левченко [та ін.]. – Умань : Візаві, 2020. 110 с.

12. Історико-культурні, природно-заповідні та лікувально-оздоровчі об'єкти Черкащини крізь призму інклюзивного туризму : довідник / Кравченко О. О., Міщенко М. С., Резніченко І. Г., Чупіна К. О., Молоченко І. А., Поліщук О. Р., Скочко М. О. ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. – Умань : Візаві. – 227 с.

13. «Державотворець»: програма особистісного та професійного розвитку : (регіональний рівень, м. Умань, 2020) : метод. зб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: Левченко Н. В., Кравченко О. О., Вдовиченко Н. В. [та ін.]. – Київ : Компринт, 2021. –115 с.

Рекомендації дисертації до захисту з урахуванням наукової зрілості пошукача.

Дисертаційна робота Чупіної Катерини Олександрівни «Соціально-психологічна реабілітація студентів з обмеженням життєдіяльності засобами інклюзивного туризму» відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023) та пп. 9–16 «Тимчасового порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про присудження ступеня доктора філософії» від 6 березня 2019 р. № 167 (назва Постанови із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 608 від 09.06.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 979 від 21.10.2020, № 608 від 09.06.2021.).

З урахуванням цього кафедра психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини рекомендує завершене самостійне дослідження Чупіної Катерини Олександрівни «Соціально-психологічна реабілітація студентів з обмеженням життєдіяльності засобами інклюзивного туризму» до захисту у спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 053 Психологія.

Ухвалили: за результатами голосування (за – 26, проти – немає, утримались – немає) рекомендувати дисертаційне дослідження Чупіної

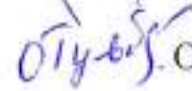
Катерини Олександрівни «Соціально-психологічна реабілітація студентів з обмеженням життєдіяльності засобами інклюзивного туризму» до захисту у спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 053 Психологія.

Декан факультету
соціальної та психологічної освіти,
доктор педагогічних наук, професор

О. О. Кравченко

Головуючий, доктор психологічних наук,
Професор, професор кафедри психології

О. А. Гульбс

Секретар
кандидат педагогічних наук, доцент

Г. О. Шулдик

СОБИСТИЙ ПІДПИС	
Засвідчую	
Засвідчую	
Засвідчую	
	200 р.